

Sodišče: Vrhovno sodišče

Oddelek: Delovno-socialni oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSRS:2015:VIII.IPS.2.2015

Evidenčna številka: VS3006412

Datum odločbe: 12.05.2015

Opravična številka II.stopnje: VDSS Pdp 606/2014

Senat: mag. Ivan Robnik (preds.), mag. Marijan Debelak (poroč.), Miran Blaha, Karmen Igljič Stroligo, Marjana Lubinič

Področje: DELOVNO PRAVO - CIVILNO PROCESNO PRAVO

Institut: prenehanje delovnega razmerja - sporazum o prenehanju delovnega razmerja - pogoji - napake volje - zavrnitev dokaznih predlogov

Zveza: ZPP člen 213, 287, 287/2, 339, 339/2, 339/2-8. ZDR-1 člen 77, 81.

Jedro

ZDR-1 v 77. členu med načini prenehanja pogodbe o zaposlitvi našteva tako prenehanje pogodbe o zaposlitvi s sporazum kot tudi z redno *odpovedjo* pogodbe o zaposlitvi. Takšno *odpoved* lahko podata delavec in delodajalec. Gre za dva različna načina prenehanja veljavnosti pogodbe o zaposlitvi z različnimi posledicami. Tožniku je delovno razmerje prenehalo s podpisom sporazuma (na dan podpisa sporazuma) in ne po poteku *odpovednega* roka. Iz dejanskih ugotovitev ne izhaja, da bi stranki "sporazumno *odpoved*" šteli kot enostransko *odpoved* pogodbe o zaposlitvi tožnika. Zato je za presojo bistven sporazum o prenehanju pogodbe o zaposlitvi.

Izrek

Revizija se zavrne.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je zavrnilo tožbeni zahtevek za ugotovitev, da sta *odpoved* pogodbe o zaposlitvi z dne 10. 5. 2013 in sporazum o prenehanju pogodbe o zaposlitvi z dne 10. 5. 2013 neveljavna in se razveljavita, ter da delovno razmerje tožniku ni prenehalo 10. 5. 2013, ampak še traja. Posledično je zavrnilo tudi zahtevek za reintegracijo in reparacijo.

2. Ugotovilo je, da je bil tožnik pri toženi stranki zaposlen na delovnem mestu prodajalec na podlagi pogodbe

o zaposlitvi z dne 30. 5. 2008. Predhodno je bil že večkrat opozorjen na nepravilnosti pri delu in dne 10. 5. 2013 poklican na razgovor. Na tem razgovoru je lastnoročno napisal in podpisal *odpoved* pogodbe o zaposlitvi - sporazumno *odpoved* in nato še sporazum o prenehanju pogodbe o zaposlitvi. Tožnik je sicer zatrjeval, da je sporazumno *odpoved* napisal že dve leti prej, le podpis in datum sta bila dodana dne 10. 5. 2013, vendar tega ni uspel dokazati. Zato je sodišče prve stopnje v tem delu sledilo izpovedbam prič, da je tožnik v pisarni nadrejene delavke vzel list papirja in nanj napisal sporazumno *odpoved*. Pri sestavljanju *odpovedi* pogodbe o zaposlitvi in podpisu sporazuma ni bil pod prisilo in nanj nihče ni vršil časovnega pritiska. Opozorila o slabem delu in morebitnih sankcijah v primeru ponavljanja ne pomenijo nedopustne grožnje v smislu 45. člena Obligacijskega zakonika (v nadaljevanju, Ur. l. RS, št. 83/2001 in naslednji – v nadaljevanju OZ); tožnik *odpovedi* ni podal v zmoti (46. člen OZ) ali zaradi prevare (49. člen OZ). Ker sporazum o prenehanju pogodbe ni v nasprotju z ustavo, prisilnimi predpisi ali moralnimi načeli, ni ničen. Tožnik pri podpisovanju tudi ni bil v zmoti, saj se je z njegovo vsebino seznanil in je torej vedel kaj podpisuje. Čeprav sporazum ne vsebuje določila o posledicah, ki nastanejo delavcu zaradi prenehanja veljavnosti pogodbe o zaposlitvi, samo iz tega razloga ni neveljaven (81. člen Zakona o delovnih razmerjih - v nadaljevanju ZDR-1; Ur. l. RS, št. 21/2013 in nadalj.).

3. Sodišče druge stopnje se je strinjalo z dejanskimi razlogi in pravno presojo prvostopenjskega sodišča, zato je zavrnilo pritožbo tožnika in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje.

4. Zoper pravnomočno sodbo sodišča druge stopnje je tožnik vložil revizijo zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka in zmotne uporabe materialnega prava. Navaja, da je sodišče druge stopnje izhajalo iz napačnega materialnopravnega izhodišča, da ni bistveno, ali je tožnik sporazumno *odpoved* napisal že več let prej, nato pa kasneje dodal datum in podpis, saj takšna listina samo zaradi tega ne bi bila neveljavna. Vnaprej pripravljena *sporazumna odpoved*, ki jo je bil primoran lastnoročno vnaprej zapisati, je bila že ob zapisu nična, ne glede na to, da je bila nepodpisana in brez datuma. Že samo dejstvo, da je vsebino sporazumne *odpovedi* napisal več let vnaprej, pomeni vnaprejšnji dosežen dogovor tožene stranke in tožnika, da poda *odpoved*, ko bo tožena stranka to od njega zahtevala in je v nasprotju s prisilnimi predpisi in moralnimi načeli, torej ničen. Posledično je ničen tudi sporazum o prenehanju delovnega razmerja. Poleg tega je vsiljevanje takšnih vnaprejšnjih sporazumov v nasprotju z namenom ZDR-1. V zvezi s tem sodišče ni izvedlo ključnega dokaza z izvedencem grafologom, ki bi potrdil tožnikove navedbe glede časovnega nastanka in s tem ničnosti sporazumne *odpovedi* in storilo bistveno kršitev določb pravnega postopka iz 8. točke drugega odstavka 339. člena Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP, Ur. l. RS, št. 26/99 in naslednji). Sodišče tudi ni zaslišalo P. Ž., ki bi vedela izpovedati o tem, da ji je tožnik takoj po podpisu povedal za svojo zmoto. Sporazumne *odpovedi* nista podpisali obe pogodbeni stranki, saj vodja trgovine B. M. ni bila zakonita zastopnica tožene stranke in tudi ni bila pooblaščenca za podpis sporazumnih *odpovedi*. Takšen zaključek sodišča druge stopnje je protispisen in v nasprotju z zaključki sodišča prve stopnje. Pomeni drugačno ugotovitev dejanskega stanja s strani sodišča druge stopnje. Zato lahko tožnik takšnemu zaključku sodišča druge stopnje nasprotuje šele v reviziji. Sporazumne *odpovedi* ni mogoče šteti za veljavno sporazumno *odpoved* v smislu prvega odstavka 81. člena ZDR-1, saj sam zapis datuma in podpis ni mogoče šteti za veljavno *odpoved* pogodbe o zaposlitvi ali za ponudbo sporazumne *odpovedi*. Tožnik ni imel prave in resnične volje, da mu preneha pogodba o zaposlitvi na podlagi sporazumne *odpovedi* oziroma na podlagi sporazuma o prenehanju delovnega razmerja, ki je bil pripravljen na podlagi nične sporazumne *odpovedi*. Tožnik je v sporazumno *odpoved* dne 10. 5. 2013 vpisal datum in se podpisal, ker ga je z neutemeljenimi očitki zaradi ponovnih nepravilnosti pri delu zavedla tožena stranka. Ker ga je pričla B. M. usmerjala pri pisanju sporazumne *odpovedi* in zahtevala, da vpiše kot datum prenehanja delovnega razmerja 10. 5. 2013, je to enako, kot če bi datum zapisal delodajalec. Podobno je sodišče odločilo že v zadevi VIII Ips 269/2005 z dne 9. 6. 2006. Tožena stranka je izvajala pritisk na tožnika s prisotnostjo dveh prič na sestanku. Sodišče druge

stopnje se ni opredelilo do očitkov, da zaslišane priče niso skladno izpovedale. Poleg tega bi moralo dati večjo težo tožnikovi skladni izpovedbi in ne bi smelo zaključiti, da so izpovedbe prič v bistvenih delih enake. Sodišče druge stopnje se do tega ni opredelilo (14. točka drugega odstavka 339. člena ZPP).

5. Revizija je bila v skladu s 375. členom ZPP vročena toženi stranki, ki v odgovoru predlaga njeno zavrnitev.

6. Revizija ni utemeljena.

7. Revizija je izredno pravno sredstvo zoper pravnomočno sodbo, izdano na drugi stopnji (prvi odstavek 367. člena ZPP). Revizijsko sodišče preizkusi izpodbijano sodbo samo v tistem delu, v katerem se izpodbija z revizijo, in v mejah razlogov, ki so v njej navedeni (prvi odstavek 371. člena ZPP).

8. Revizija uveljavlja bistveno kršitev določb postopka iz 8. točke drugega odstavka 339. člena ZPP, ker sodišče prve stopnje ni sledilo dokaznim predlogom tožnika in dokazov ni izvedlo. Iz določb ZPP med drugim izhaja, da dokazovanje obsega vsa dejstva, ki so pomembna za odločbo; o tem, kateri dokazi naj se izvedejo za ugotovitev odločilnih dejstev, pa odloča sodišče (213. člen ZPP). Predlagane dokaze, za katere misli, da niso pomembni za odločitev, senat zavrne in navede v sklepu, zakaj jih je zavrnil (drugi odstavek 287. člena ZPP). Velja načelna dolžnost sodišč, da izvajajo predlagane dokaze, saj zavrnitev predlaganih dokazov utemeljujejo le upravičeni razlogi. Ti razlogi so npr. nesubstancirani dokazni predlogi strank, izvedba dokazov za ugotavljanje dejstev, ki niso pravno relevantna, ki niso predmet dokazovanja, glede katerih je stranka prekludirana, za ugotovitev dejstev, ki so že dokazana, itd.

9. Tožnik je predlagal postavitev izvedenca grafologa v dokaz svojih navedb, da naj bi že prej lastnoročno napisal "sporazumno *odpoved*" (1), na sestanku dne 10. 3. 2013 pa jo je samo podpisal in napisal datum. Ker je po prepričanju tožnika na ta način sestavljena "*sporazumna odpoved*" nična, bi sodišče moralo izvesti predlagani dokaz. Sodišče prve stopnje je že na podlagi preostalih izvedenih dokazov (zaslišanja prič, listinske dokumentacije v spisu) lahko ugotovilo relevantna dejstva glede "*sporazumne odpovedi*" in sporazuma o prenehanju delovnega razmerja. Za odločitev v obravnavani zadevi je tudi bistveno, da je tožnik kasneje podpisal tudi sporazum o prenehanju pogodbe o zaposlitvi (kot bo pojasnjeno v nadaljevanju), veljavnost samega sporazuma o prenehanju pogodbe o zaposlitvi pa med strankama niti ni sporna. Dokazni predlog je bil torej tudi po presoji revizijskega sodišča utemeljeno zavrtnjen kot nepotreben (tudi ne more biti pravno relevanten); očitana bistvena kršitev določb postopka ni podana.

10. Sodišče prve stopnje je zavrnilo tudi izvedbo dokaza z zaslišanjem priče P. Ž., sestre tožnika. Tožnik je predlagal njeno zaslihanje, ker bi lahko izpovedala o tem, kaj se je dogajalo na sestanku dne 10. 3. 2013, vendar predlagana priča na sestanku ni bila prisotna, o svojem dožemanju poteka sestanka pa ji je povedal tožnik. Ker je bil tožnik zaslišan in je tudi izpovedal o dogajanju na sestanku, izvedba tega dokaza ni bila potrebna.

11. Bistvena kršitev določb postopka iz 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP ni podana. Tožnik sodišču druge stopnje neutemeljeno očita, da se ni opredelilo do njegovih pritožbenih navedb glede neskladnih izpovedb prič. Sodišče druge stopnje je presodilo, da so priče v bistvenem izpovedale enako. Pojasnilo je, da za dokazni zaključek sodišča ni potrebno, da se izpovedbe prič v celoti ujemajo, pač pa v bistvenih delih, ki so pomembni za odločitev. Sodišče druge stopnje je tudi ustrezno in zadosti odgovorilo na pritožbene navedbe o zavrnitvi dokaznih predlogov.

12. Tožnik pod pretvezo procesnih kršitev z navedbami o nepravilni uporabi 8. člena ZPP in o tem, da

izpovedbe prič niso skladne in bi zato morale sodišče v večji meri slediti njegovi izpovedbi, izpodbija ugotovljeno dejansko stanje. Okoliščine, v katerih je prišlo do podpisa sporazuma, predstavljajo dejansko podlago sodbe sodišča druge stopnje; ugotovljenega dejanskega stanja, pa v revizijskem postopku ni dovoljeno izpodbijati (tretji odstavek 370. člena ZPP).

13. ZDR-1 v 77. členu med načini prenehanja pogodbe o zaposlitvi našteva tako prenehanje pogodbe o zaposlitvi s sporazum kot tudi z redno *odpovedjo* pogodbe o zaposlitvi. Takšno *odpoved* lahko podata delavec in delodajalec (82., 83., 87. in 88. člen ZDR-1) Gre za dva različna načina prenehanja veljavnosti pogodbe o zaposlitvi z različnimi posledicami. Sodišče druge stopnje pravilno navaja, da je tožnikova pogodba o zaposlitvi prenehala s sporazumom in ne na podlagi redne *odpovedi* tožnika. Tožniku je namreč delovno razmerje prenehalo s podpisom sporazuma (na dan podpisa sporazuma) in ne po poteku *odpovednega* roka. Iz dejanskih ugotovitev tudi ne izhaja, da bi stranki "sporazumno *odpoved*" šteli kot enostransko *odpoved* pogodbe o zaposlitvi tožnika. Zato je za presojo bistven sporazum o prenehanju pogodbe o zaposlitvi. Tudi v tretjem odstavku I. člena sporazuma je navedeno, da se sklepa z namenom dokončne ureditve medsebojnih pravic in obveznosti iz delovnega razmerja. Sodišče druge stopnje se je pri tem zmotno sklicevalo na "sporazumno *odpoved*", vendar to na odločitev oziroma veljavnost prenehanja pogodbe o zaposlitvi s sporazumom ne vpliva. "Sporazumno *odpoved*" tožnika bi bilo v obravnavanem primeru mogoče šteti kot njegovo izjavo volje oziroma predlog za sporazumno prenehanje pogodbe o zaposlitvi, prav na tej podlagi pa je tožniku tudi prenehalo delovno razmerje.

14. Veljavnost sporazuma o prenehanju pogodbe o zaposlitvi med strankama ni sporna, saj izpolnjuje vse pogoje iz 81. člena ZDR-1. Bistveno za veljavnost je, da sta obe izjavi strank vsebinsko skladni in da je izpolnjena zahteva po pisni obliki (2). V obravnavanem primeru sta bila oba pogoja izpolnjena, kot to izhaja iz dejanskih ugotovitev. Revizijsko sodišče se zato strinja s presojo sodišča druge stopnje, da je bil med strankama sklenjen veljaven pisni sporazum o prenehanju pogodbe o zaposlitvi z dogovorjenim datumom.

15. Tožnik navaja, da ni bila njegova prava in resnična volja, da mu delovno razmerje preneha. Ker iz dejanskih ugotovitev izhaja, da je prostovoljno podpisal "sporazumno *odpoved*" in tudi pisni sporazum, njegovim navedbam ni mogoče slediti. Ravno njegov podpis pomeni njegovo izjavo volje in strinjanje s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi na ta način. Tudi ugotovitev, da je predal službene stvari, dokazuje njegovo voljo za prenehanje pogodbe o zaposlitvi. Morda je to kasneje res obžaloval, vendar to ne pomeni bistvene zmote in ne more vplivati na veljavnost sporazuma. Ker ni bila ugotovljena niti prevara niti nedopustna grožnja, se tožnik ne more uspešno sklicevati na ta dva razveljavitvena razloga. V zvezi s tem obstaja enotna in ustaljena praksa Vrhovnega sodišča, po kateri le grožnja z *odpovedjo* pogodbe o zaposlitvi, ali prigovarjanje oziroma nagovarjanje k *odpovedi* ni razlog, ki bi pomenil nedopustno grožnjo (in bi bil z njo povzročen utemeljen strah), bistveno zmoto ali prevaro, ki bi lahko povzročila razveljavitev sporazuma o prenehanju pogodbe (3).

16. Očitek, da "sporazumna *odpoved*" ni bila podpisana s strani zastopnika tožene stranke, ali od njega pisno pooblaščen osebe, ni in tudi ne more biti odločilen, saj je za presojo prenehanja delovnega razmerja odločilen predvsem sporazum o prenehanju pogodbe o zaposlitvi. Ker iz istega razloga niso bistvene tudi preostale revizijske navedbe, ki se nanašajo na "sporazumno *odpoved*", revizijsko sodišče nanje ne odgovarja.

17. Glede na navedeno in v skladu s 378. členom ZPP je revizijsko sodišče revizijo zavrnilo kot neutemeljeno.

---,---

Op. št. (1): Že besedna zveza *sporazumna odpoved* je protislovna.

Op. št. (2): Primerjaj zadevo VIII Ips 177/2013 z dne 11. 11. 2013.

Op. št. (3): Glej npr. zadeve VIII Ips 2/1997, VIII Ips 188/2001, VIII Ips 269/2003, VIII Ips 279/2006, VIII Ips 411/2007, itd.

Datum zadnje spremembe: 16.07.2015